

2022-08-25
I2022/01644
I2021/01049

Infrastrukturdepartementet

Trafikanalys
Rosenlundsgatan 54
118 63 Stockholm

Uppdrag att genomföra en granskning och uppföljning av Trafikverkets arbete med kostnadskontroll i syfte att förbättra Trafikverkets rutiner och arbetssätt

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikanalys i uppdrag att till och med den 30 april 2028, med syftet att stödja Trafikverket, granska, följa upp och analysera Trafikverkets verksamhet och arbete med att vidareutveckla och förbättra sina processer för kostnadsreducerande åtgärder samt förbättrad kostnadskontroll av verksamheten, som bedrivs inom ramen för den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 (nedan nationell plan för transportinfrastrukturen). Trafikverket ska bistå Trafikanalys i arbetet.

Trafikanalys ska senast den 31 januari 2023 till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) redovisa en plan för hur Trafikanalys avser att genomföra uppdraget.

Trafikanalys ska därefter till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 30 april årligen, från och med 2024 till och med 2028, redovisa:

- en övergripande beskrivning av problembilden med kostnadsökningar för verksamheten inom nationell plan för transportinfrastrukturen,
- en utvärdering av Trafikverkets arbete med planering och upphandling av verksamheten inom nationell plan för transportinfrastrukturen som innefattar så väl större namngivna investeringar, som reinvesteringar och underhåll m.m.,

- en redogörelse för vilka förbättringsområden som Trafikanalys föreslår för vidare uppföljning och analys i syfte att öka produktivitet, effektivitet, framdrift och förbättrad kostnadskontroll hos Trafikverket.

Trafikanalys ska beakta den inriktning på Trafikverkets kostnadskontrollarbete som regeringen anger i beslutet att fastställa den nationella planen för transportinfrastrukturen, beträffande bl.a. Trafikverkets arbetssätt och metoder avseende kostnadsreducerande åtgärder, förbättrade kalkyler och beräkningar samt förbättrade kostnadsprognoser etc.

Trafikanalys ska vid uppdragets genomförande samverka med Ekonomistyrningsverket. Den utveckling som behöver ske för att stärka Trafikverkets kostnadskontroll i verksamheterna ska ske inom ramen för det ekonomiadministrativa regelverk som gäller för staten. Det är därför viktigt att Trafikanalys tar hänsyn till och inhämtar den kompetens som Ekonomistyrningsverket har avseende finansiell styrning inom staten.

Trafikanalys ska vidare vid genomförandet av uppdraget föra en löpande dialog med Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet).

Trafikanalys ska senast den 30 april 2028 slutredovisa uppdraget i en avslutande rapport till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet).

För uppdragets genomförande får Trafikanalys för 2022 använda högst 1 miljon kronor. Under perioden 2023–2027 får Trafikanalys årligen använda högst 7 miljoner kronor. För 2028 får Trafikanalys använda högst 2,5 miljoner kronor. För samverkan för uppdragets genomförande får Ekonomistyrningsverket använda högst 300 000 kronor årligen under perioden 2023–2027. Under perioden 2023–2028 kan de medel som får användas rekvireras under förutsättning att riksdagen anvisar medel på det aktuella anslaget. Rekvirerade medel för uppdragets genomförande ska redovisas mot det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur, anslagsposten 12.1 Planering, stöd och myndighetsutövning. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition ställd till Trafikverket senast den 15 november respektive år med hänvisande till det diarienummer som detta beslut har. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 30 juni 2028 till

Trafikverket. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Trafikverket.

I samband med den årliga redovisningen av uppdraget ska Trafikanalys lämna en detaljerad beskrivning av upplupna kostnader räknat från det senaste redovisningstillfället.

Skälen för regeringens beslut

Sedan regeringens beslut den 31 maj 2018 om fastställelse av den nationella trafikslagsövergripande planen för perioden 2018–2029 har kostnaderna för de i planen namngivna objekten ökat med 33 procent, vilket är en ohållbar utveckling. Regeringen konstaterar i propositionen Framtidens infrastruktur – hållbara investeringar i hela Sverige (prop. 2020/21:151) att en bättre kostnadskontroll behöver uppnås, samt att kunskapsnivån om kostnadsutvecklingen och lärandet från tidigare erfarenheter behöver öka hos Trafikverket för att insatser för tidiga kostnadsbesparingar ska kunna göras.

Genom beslut den 7 juni 2022 fastställde regeringen den nationella planen för transportinfrastrukturen (I2022/01294 m.fl.). Planen utgår från de ramar som riksdagen har beslutat (prop. 2020/21:151, bet. 2020/21:TU6, rskr. 2020/21:409). Kostnadsförändringar i objekt jämfört med ursprungliga kostnadsprognoser kan påverka genomförbarheten av andra objekt som ingår i planen. Det är därför viktigt att Trafikverket fortsätta arbeta med att utveckla metoder för projektering, planering och kalkyler i syfte att åstadkomma en god kostnadskontroll sker effektivt.

I oktober 2020 gav regeringen Trafikverket i uppdrag att analysera kostnadsutvecklingen vid upphandling och genomförande av investeringsprojekt (I2020/02745). Bakgrunden var att regeringen sett en oroande kostnadsutveckling för byggandet av infrastrukturprojekt. Regeringen har vidare med detta som utgångspunkt gett Trafikverket i uppdrag att intensifiera arbetet med att förbättra arbetssätt och metoder för att effektivisera planeringen och genomförandet av både investeringar och väg- och järnvägsunderhåll i syfte att förbättra kalkyler och beräkningar, att öka produktiviteten och att minska kostnaderna, förbättra kostnadsprognoser och kostnadskontroll, med fokus på investeringarnas tidiga planeringsskeden, samt att öka transparensen kring kostnadsökningar

och orsakerna till dessa (I2021/01904 m.fl.). Arbetet ska leda till att förbättringar kommer till stånd och att det sker i ett högt tempo.

I beslutet att fastställa den nationella planen för transportinfrastrukturen aviserar regeringen att i närtid avser att ge ett flerårigt uppdrag till en lämplig myndighet att granska och följa Trafikverkets arbete med kostnadskontroll för att förbättra Trafikverkets rutiner och arbetssätt för att skärpa kostnadskontrollen.

Av 1 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) följer att i statens verksamhet ska hög effektivitet eftersträvas och god hushållning iakttas. Enligt 3 § myndighetsförordningen (2007:515) ansvarar en myndighets ledning inför regeringen för verksamheten och skall se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Magnus Axelsson

Kopia till

Finansdepartementet/BA och IEA
Infrastrukturdepartementet/TP och US
Ekonomistyrningsverket
Trafikverket